

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

«Су тіршілік көзі» балабақшада балаларға эксперимент алаңын ұйымдастыру

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/173852/**Бердібекова Камшат Тасболатқызы****Лауазымы: тәрбиеші****Қызылорда облысы, Шиелі ауданы****КМҚК «Балдырған»бөбекжай-бақшасы**

Кіріспе: Су – өмірдің негізгі көзі, тіршіліктің негізі. Су тек табиғаттың маңызды элементі ғана емес, сонымен қатар адамның өмір сүруіне, дамуына және денсаулығына қажет. Балаларға су туралы білім беру – оларды табиғаттың ғажаптарын түсінуге, әлемді тануға және табиғатқа деген сүйіспеншілікті тәрбиелеуге көмектесетін маңызды процесс. Балабақшада балаларға су туралы түсініктерді қалыптастыру үшін эксперимент алаңын ұйымдастыру өте тиімді әдіс болып табылады.

Эксперимент алаңының маңыздылығы

Балабақша жасындағы балалардың танымдық қызығушылықтары өте жоғары және оларды ғылыми тәжірибелер арқылы білім беру үрдісіне тарту ерекше маңызды. Эксперименттер балалардың назарын нақты бір құбылыстарға аударып, олардың табиғи процестерді түсінулеріне көмектеседі. Су арқылы жүзеге асырылатын тәжірибелер балалардың шығармашылық ойлауын дамытып, қоршаған ортаға деген қарым-қатынасын тереңдетеді.

Эксперимент алаңында балалар нақты құбылыстарды көріп, тәжірибе жасаған кезде олар білімін тереңдетіп, тәжірибелік дағдыларын қалыптастырады. Мұндай алаңда өткізілетін жұмыстар әртүрлі формада болуы мүмкін, бірақ бәрінің ортақ мақсаты – балаларға табиғат пен қоршаған әлемнің құпияларын ашуға көмектесу.

Су туралы негізгі түсініктерді қалыптастыру

Балаларға су туралы негізгі түсініктерді таныстыру үшін эксперимент алаңын ұйымдастыруда мынадай тақырыптарды қарастыруға болады:

1. **Судың түрлері және қасиеттері.** Су әртүрлі формада кездеседі – сұйық, қатты, газ күйінде. Балаларға бұл күйдердің өзгеруін бақылауға мүмкіндік беретін тәжірибелер жасауға болады. Мысалы, мұзды суға салып, балабақша ішінде оны жібіту, су мен мұздың айырмашылығын көрсету.
2. **Судың айналымы.** Балабақшада балаларға табиғаттағы судың айналымын түсіндіру өте маңызды. Су ыстықтан буланып, бұлттар түзіп, жаңбыр болып жерге қайта оралады. Бұл процесті көрнекі түрде көрсету үшін арнайы құралдарды пайдалану пайдалы болады. Мысалы, пластикалық контейнерде су буланғаннан кейін, салқындатылған беттің бетінде конденсация процесін бақылау.
3. **Судың тіршілік үшін маңызы.** Су барлық тірі организмдердің өмірі үшін маңызды. Балаларға су жануарлары мен өсімдіктердің тіршілігін қамтамасыз ететін маңызды рөлін көрсету үшін қарапайым экожүйелерді зерттеу мүмкін.
4. **Судың тазалығы.** Эксперимент алаңында балаларға су мен оған әсер ететін факторларды зерттеуге мүмкіндік беру өте маңызды. Су құрамы мен сапасы да әртүрлі болуы мүмкін. Мысалы, таза және ластанған судың айырмашылығын байқауға арналған эксперименттер өткізуге болады.

Эксперимент алаңында өткізілетін әрекеттер

1. **Судың түрлі жағдайларда ағуы.** Балалар судың ағу үрдісін бақылап, оның өзендерде, көлдерде, мұхиттарда қалай жүретінін көре алады. Сонымен қатар, түрлі материалдардан жасалған беттердегі судың ағысы туралы тәжірибелер өткізуге болады.
2. **Судың түрлі заттарды еріту қабілеті.** Судың түрлі заттарды еріту қасиетін көрсету үшін суға тұз, қант, май қосып, еріту процесін бақылауға болады. Бұл тәжірибелер балаларға судың химиялық қасиеттерін түсінуге көмектеседі.
3. **Судың тазалану процесі.** Балаларға судың ластануын, оған түрлі заттардың қосылуын және оны тазалау әдістерін көрсету. Бұл балаларға экологияны түсінуге, суды қорғаудың маңыздылығын ұғынуға көмектеседі.
4. **Судың тұнықтық және бұлдырау қасиеттері.** Тұнық және бұлдыр суды салыстыру арқылы балалар судың тазалығы мен оған әсер ететін сыртқы факторларды зерттей алады.

Эксперимент алаңының ұйымдастырылуы

Эксперимент алаңын ұйымдастыру үшін мынадай материалдар мен құралдарды пайдалану қажет:

- Су ыдыстары (кесе, табақ, банктер, шыны ыдыстар)
- Мұз және суды қатырғыш

- Тұз, қант, май, түрлі заттар
- Пластикалық немесе шыны контейнерлер
- Су өткізбейтін материалдар
- Қолдан жасалған ластанған су үлгілері (табиғи заттармен, мысалы, жермен, топырақпен араласқан су)
- Су айналымын көрсету үшін құралдар (құбырлар, қақпақтар, т.б.)

Балалар бұл құралдармен өздерінің тәжірибелерін жүргізіп, ғылыми ұғымдарды тексеріп, үйренеді. Сонымен қатар, тәжірибелер арқылы балалардың танымдық қызығушылықтары мен шығармашылық дағдылары дамиды.

Қорытынды

Су тіршілік көзі ретінде балалардың дамуында маңызды рөл атқарады. Эксперимент алаңы арқылы балаларға табиғаттың ғажаптарын көрсету, олардың танымдық қабілеттерін дамыту және экология туралы білім беру өте тиімді әдіс болып табылады. Су туралы білім беру балаларды табиғатқа құрметпен қарауға, оны қорғауға және сақтау қажеттілігін түсінуге жетелейді. Эксперименттер – балалардың табиғатпен тереңірек байланыс орнатуына мүмкіндік беретін маңызды құрал.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Әбілқасым А. М. Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық процестерін қарым-қатынас арқылы дамытудың психологиялық маңыздылығы
2. Капенова А. А., Калипанова К. Т. ӘОЖ 372 Ізденушілік әрекет барысындағы баланың танымдық белсенділігін дамыту
3. Интернет желісі